

Välårsdsområdesfullmäktige 25.02.2025 § 17

§ 17

Svar på den av ledamot Karimäkis och 21 andra ledamöter inlämnade frågan till välårsdsområdesstyrelsen om behandling och tidig identifiering av ätstörningar

Beredning och upplysningar (fornamn.efternamn@luvn.fi):
Ahlström Mari
Malk Kaija
Kivistö Kaisa

Beslutsförslag

Välårsdsområdesfullmäktige beslutar anteckna välårsdsområdesstyrelsens svar på frågan som framställts till välårsdsområdesstyrelsen för kännedom.

Välårsdsområdesstyrelsens svar

Förebyggande av ätstörningar samt tidig identifiering och behandling av sådana är en del av grunduppgiften för den förebyggande hälso- och sjukvården. Särskilt på rådgivningen och i skol- och studerandehälsovården möts nästan alla barn och unga samt gravida i området som en del av hälsoundersökningar. De här tjänsterna är tillgängliga för barn, unga och familjer med låg tröskel i alla situationer, där det förekommer oro över välbefinnandet. En bedömning av nutritionstillståndet är en del av varje uppföljningsbesök och i det ingår bedömningar av både matvanorna och tillväxten. Det är därför möjligt att redan i ett tidigt skede ingripa i situationen.

I skol- och studerandehälsovården nyttjas en process där man säkerställer rätt slags stöd som ges i rätt tid och som beaktar helhetssituationen och vid behov är multiprofessionellt. I processen beaktas även graderingen av vården mellan primärvården och den specialiserade sjukvården samt samarbetet med andra aktörer, inklusive elevvården, rehabiliteringstjänsterna och mentalvårdstjänster och öppenvården för barn och unga. I och med förenhetligandet av tjänsterna utvidgas processen till hela välårsdsområdet, vilket säkerställer att tjänsterna håller jämn kvalitet i hela välårsdsområdet. Samtidigt redigeras anvisningen så att den beaktar den nyligen uppdaterade God medicinsk praxis-rekommendationen för ätstörningar.

Det generellt inriktade elevhälsoarbetet vid läroanstalterna omfattar teman som främjar välbefinnandet, hälsan och delaktigheten och de anställda inom elevhälsan utför detta arbete målmedvetet och planmässigt enligt hela läroanstaltens behov samt i samarbete med utbildningsanordnaren. I det generellt inriktade välårsdsarbetet kan man i ett tidigt skede identifiera fenomen och riskfaktorer för välbefinnandet hos de studerande och till exempel med hjälp av välårsdskunskaper förebygga illabefinnande, vilket kan framkomma även som symtom i anknytning till ätande och i allvarliga fall leda till ätstörningar. Som en del av det generellt inriktade elevhälsoarbetet kan man vid behov ge yrkespersonerna inom fostrans- och utbildningssektorn information och öka kunskaperna om ätstörningar och hur man bör förhålla sig till

sådana. Det generellt inriktade elevhälsoarbetet är en viktig förebyggande funktion även i förebyggandet av ätstörningar.

När oro om en studerande uppstår hos en yrkesperson inom utbildningen har hen en lagstadgad skyldighet att handleda den studerande till elevhälsans tjänster utan att sekretessbestämmelserna förhindrar detta. Elevhälsoarbete utförs vid behov i form av multiprofessionellt samarbete och i fråga om problem med ätandet är det multiprofessionella samarbete en viktig aspekt i stödet som ges till den studerande. Centrala arbetsformer för psykologen inom elevhälsan är att strukturera den studerandes helhetssituation och identifiera de psykosociala smärtpunkterna, tidigt psykosocialt stöd samt att forma omvärlden så att den stödjer den studerande och tillåter framgångar. För att ge tidigt stöd i problem med ätandet har elevhälsan tillgång till forskningsbaserat egenvårdsmaterial om problem med ätandet samt utbildning om att nyttja egenvårdsmaterial i handledningsarbetet som en del av det tidiga stödet till familjer och unga. God medicinsk praxisrekommendationen för ätstörningar har efter publiceringen givits för kännedom till elevhälsan. Rekommendationen ger ett omfattande, forskningsbaserat informationspaket om hur man bör förhålla sig till ätstörningar, stöd och bedömning av situationen. God medicinsk praxismaterialen är tillgängliga även för elevhälsan.

På hälsostationernas mottagningar är målet och uppgiften i första skedet att identifiera ätstörningen, tidigt ingripande och föra saken på tal. Vården planeras efter detta enligt det individuella behovet. Barn och unga hänvisas vanligen till uppföljning inom den förebyggande hälso- och sjukvården, om situationen inte förutsätter akut remittering till den specialiserade sjukvården. I fråga om lindriga ätstörningar hos vuxna kan det räcka med rådgivnings- och uppföljningsbesök på hälsostationen. På mottagningen ger den anställda information om ätstörningar till patienten och ger patienten stöd för en hälsosam, mångsidig och regelbunden kost. Dessutom handleds patienten till lämplig motion, som bedöms bland annat utifrån om det gäller självsvält eller fetma. Barn eller unga som kräsna ätare hänvisas enligt behov till en näringsterapeut inom öppenvården, då kosten är ensidig, aptiten har blivit betydligt sämre eller barnet har magrat avsevärt, om barnet eller den unga inte har en kontakt inom den specialiserade sjukvården på grund av ätstörningssymtom. Den näringsterapeutiska behandlingen av en diagnostiserad ätstörning genomförs inom den specialiserade sjukvården. Även vuxna patienter erbjuds näringsterapi inom primärvården då patienten lider av en ätstörning eller det finns en misstanke om en sådan och hen inte har en kontakt vid ätstörningsenheten.

Patienten kan därtill hänvisas till Psykporten.fi:s egenvårdsprogram för problem med ätande eller skickas till nätterapi för hetsätning. Anställda har i Terveysportti.fi-portalen tillgång till uppdaterade finska anvisningar om diagnostik och vård för ätstörningar, inklusive God medicinsk praxisrekommendationen för ätstörningar. I situationer där öppenvårdens åtgärder inte är tillräckliga konsulterar läkarna enligt patientens ålder antingen en barn-, ungdoms- eller vuxenpsykiater, och/eller skriver en remiss till den specialiserade sjukvården.

Behandling

Beslut

Välfärdsområdesfullmäktige godkände beslutsförslaget enhälligt.

Redogörelse

Bilaga

- 1 Valtuutettu Karimäen aluehallitukselle osoittama kysymys: Syömishäiriöiden hoito ja varhainen tunnistaminen / Ledamot Karimäkis fråga till välfärdsområdesstyrelsen: Behandling och tidig identifiering av ätstörningar

Tilläggsmaterial

För kännedom

Verkställighet

Den ledamot som ställt frågan, serviceområdesdirektör, ledande överläkare

Beslutshistoria

Välfärdsområdesstyrelsen 03.02.2025 § 26

§ 26

Beredning och upplysningar (fornamn.efternamn@luvn.fi):

Beslutsförslag

Välfärdsområdesdirektör Svahn Sanna

Välfärdsområdesstyrelsen beslutar ge följande svar på frågan som framställts till välfärdsområdesstyrelsen:

Förebyggande av ätstörningar samt tidig identifiering och behandling av sådana är en del av grunduppgiften för den förebyggande hälso- och sjukvården. Särskilt på rådgivningen och i skol- och studerandehälsovården möts nästan alla barn och unga samt gravida i området som en del av hälsoundersökningar. De här tjänsterna är tillgängliga för barn, unga och familjer med låg tröskel i alla situationer, där det förekommer oro över välbefinnandet. En bedömning av nutritionstillståndet är en del av varje uppföljningsbesök och i det ingår bedömningar av både matvanorna och tillväxten. Det är därför möjligt att redan i ett tidigt skede ingripa i situationen.

I skol- och studerandehälsovården nyttjas en process där man säkerställer rätt slags stöd som ges i rätt tid och som beaktar helhetssituationen och vid behov är multiprofessionellt. I processen beaktas även graderingen av vården mellan primärvården och den specialiserade sjukvården samt samarbetet med andra aktörer, inklusive elevvården, rehabiliteringstjänsterna och mentalvårdstjänster och öppenvården för barn och unga. I och med förenhetligandet av tjänsterna utvidgas processen till hela välfärdsområdet, vilket säkerställer att tjänsterna håller jämn kvalitet i hela välfärdsområdet. Samtidigt redigeras anvisningen så att den beaktar den nyligen uppdaterade God medicinsk praxis-rekommendationen för ätstörningar.

Det generellt inriktade elevhälsoarbetet vid läroanstalterna omfattar teman som främjar välbefinnandet, hälsan och delaktigheten och de anställda inom elevhälsan utför detta arbete målmedvetet och planmässigt enligt hela läroanstaltens behov samt i samarbete med utbildningsanordnaren. I det generellt inriktade välfärdsarbetet kan man i ett tidigt skede identifiera fenomen och riskfaktorer för välbefinnandet hos de studerande och till exempel med hjälp av välfärds-kunskaper förebygga illabefinnande, vilket kan framkomma även som symtom i anknytning till ätande och i allvarliga fall leda till ätstörningar. Som en del av det generellt inriktade elevhälsoarbetet kan man vid behov ge yrkespersonerna inom fostrans- och utbildningssektorn information och öka kunskaperna om ätstörningar och hur man bör förhålla sig till sådana. Det generellt inriktade elevhälsoarbetet är en viktig förebyggande funktion även i förebyggandet av ätstörningar.

När oro om en studerande uppstår hos en yrkesperson inom utbildningen har hen en lagstadgad skyldighet att handleda den studerande till elevhälsans tjänster utan att sekretessbestämmelserna förhindrar detta. Elevhälsoarbete utförs vid behov i form av multiprofessionellt samarbete och i fråga om problem med ätandet är det multiprofessionella samarbete en viktig aspekt i stödet som ges till den studerande. Centrala arbetsformer för psykologen inom elevhälsan är att strukturera den studerandes helhetssituation och identifiera de psykosociala smärtpunkterna, tidigt psykosocialt stöd samt att forma omvärlden så att den stödjer den studerande och tillåter framgångar. För att ge tidigt stöd i problem med ätandet har elevhälsan tillgång till forskningsbaserat egenvårdsmaterial om problem med ätandet samt utbildning om att nyttja egenvårdsmaterial i handledningsarbetet som en del av det tidiga stödet till familjer och unga. God medicinsk praxisrekommendationen för ätstörningar har efter publiceringen givits för kännedom till elevhälsan. Rekommendationen ger ett omfattande, forskningsbaserat informationspaket om hur man bör förhålla sig till ätstörningar, stöd och bedömning av situationen. God medicinsk praxismaterialen är tillgängliga även för elevhälsan.

På hälsostationernas mottagningar är målet och uppgiften i första skedet att identifiera ätstörningen, tidigt ingripande och föra saken på tal. Vården planeras efter detta enligt det individuella behovet. Barn och unga hänvisas vanligen till uppföljning inom den förebyggande hälso- och sjukvården, om situationen inte förutsätter akut remittering till den specialiserade sjukvården. I fråga om lindriga ätstörningar hos vuxna kan det räcka med rådgivnings- och uppföljningsbesök på hälsostationen. På mottagningen ger den anställda information om ätstörningar till patienten och ger patienten stöd för en hälsosam, mångsidig och regelbunden kost. Dessutom handleds patienten till lämplig motion, som bedöms bland annat utifrån om det gäller självvält eller fetma. Barn eller unga som kräsna ätare hänvisas enligt behov till en näringsterapeut inom öppenvården, då kosten är ensidig, aptiten har blivit betydligt sämre eller barnet har magrat avsevärt, om barnet eller den unga inte har en kontakt inom den specialiserade sjukvården på grund av ätstörningssymtom. Den näringsterapeutiska behandlingen av en diagnostiserad ätstörning genomförs inom den specialiserade sjukvården. Även vuxna patienter erbjuds näringsterapi inom primärvården då patienten lider av en ätstörning eller det finns en misstanke om en sådan och hen inte har en kontakt vid ätstörningsenheten.

Patienten kan därtill hänvisas till Psykporten.fi:s egenvårdsprogram för problem med ätande eller skickas till nätterapi för hetsätning. Anställda har i Terveysportti.fi-portalen tillgång till uppdaterade finska anvisningar om diagnostik och vård för ätstörningar, inklusive God medicinsk praxis-

rekommendationen för ätstörningar. I situationer där öppenvårdens åtgärder inte är tillräckliga konsulterar läkarna enligt patientens ålder antingen en barn-, ungdoms- eller vuxenpsykiater, och/eller skriver en remiss till den specialiserade sjukvården.

Dessutom beslutar välfärdsområdesstyrelsen föreslå välfärdsområdesfullmäktige att välfärdsområdesfullmäktige beslutar anteckna välfärdsområdesstyrelsens svar för kännedom

Behandling

Beslut

Välfärdsområdesstyrelsen godkände beslutsförslaget enhälligt.

Redogörelse

Ledamot Karimäki samt 21 andra ledamöter lämnade vid välfärdsområdesfullmäktiges sammanträde den 10 december 2024, § 78, in en fullmäktigefråga angående behandling och tidig identifiering av ätstörningar.

I fullmäktigefrågan ställs frågan, vad Västra Nylands välfärdsområde gör för att identifiera ätstörningar i ett tidigt skede, underlätta tillgången till vård för ätstörningspatienter och förbättra kvaliteten på vården. Dessutom frågas hur man systematiskt kan utveckla vårdstigarna för personer som lider av ätstörningar och försnabba tillgången till vård.

Enligt 27 § i förvaltningsstadgan kan ledamöter framställa frågor till välfärdsområdesstyrelsen om ärenden som gäller välfärdsområdets eller välfärdsområdeskoncernens förvaltning. Om frågan har undertecknats av minst 15 fullmäktigeledamöter ska välfärdsområdesstyrelsen ge sitt svar på frågan senast vid det första sammanträdet som hålls efter att nio veckor förflutit sedan frågan lämnades in till välfärdsområdesfullmäktiges sekreterare eller meddela orsaken till att frågan ännu inte kunnat besvaras. Frågan och svaret på den eller meddelandet om orsaken till att frågan inte har besvarats ska tas upp på föredragningslistan för välfärdsområdesfullmäktiges sammanträde.

Bilaga

Tilläggsmaterial

För kännedom Verkställighet

Beslutshistoria